

Budapeşte, 26 Şubat 1958

Sevgili Meslektaşım,

"Edirne ve Paşa Livası" adlı kitabınızı ve de iki ayrı basımı büyük bir memnuiyet içerisinde aldım. Bunlar benim gerçekten çok ilgimi çekiyor ve makalelerimde onlardan çok iyi bir şekilde faydalanacağım. Sizinle irtibata geçmiş olmaktan dolayı çok sevinçliyim çünkü sizin tarihçilerinizin son yıllarda bilimsel çalışmalarında hangi sonuçlara ulaştıkları konusunda nedenini bilmediğim sebeplerden dolayı bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Ben İstanbul'da beş yıl kaldım, (1943 yılında) yurda döndükten sonra Türk ilim camiasından tamamen koptum. Şimdilerde son bir birkaç aydan beri geride kaldığım konuları telafi etmeye çalışmaktayım. Ama bilgilerimi mecburen İngiliz, Alman vb. yabancı mecmualardan edinmeye çalışıyorum çünkü Türkçe dergi ve kitaplara ulaşamıyorum.

Tabii ki şimdi bizde de Türk tarihi problemleriyle uğraşan tarihçiler olduğunu söylemem gerekir. Németh, Fekete ve onların öğrencilerinden oluşan çok çok iyi filologlarımız var ama tarihçilerimiz yok. Bildiğim kadarıyla Türk tarihine ait problemlere ilgi duyan ve filolog olmayan tek tarihçi benim. Bu durumu kabul edilemez olarak telakki ediyorum. Burada üniversitedeki gençler arasında Macaristan'daki Türk hâkimiyeti dönemiyle ilgilenen birkaç uzmanı yetiştirmeye karar verdim. Bu konuyla ilgili olarak birkaç ay önce Üniversitemizde Sizin Macaristan'da bulunduğunuz sırada mevcut olan ve Prof. Imre Lukinics'in başında olduğu Doğu Avrupa Tarihi bölümünü yeniden açmaya karar verdikleri zaman bunu yapabilmem için bir imkân doğdu. Prof. Lukinics Türkolog olmadığı için ne yazık ki en gerekli olan kitapları bile temin etmemişti. Şimdi ben en önemli Türk kaynak kitapları, özet çalışmaları ve de monografileri temin ederek bu eksiklerin giderilmesi konusunda önderlik edeceğim. Bu konuda Sizden yardım talep ediyorum. Şayet Peşte Üniversitesi'nde düzenli olarak Türk tarihi hakkında konferanslar verilmesi konusuna Sizin de kayıtsız kalamayacağınızı düşünüyorum.

Şu an için benim için en çok önem arz eden konu Türk tarihinin mevcut durumu hakkında bilgi alabileceğimiz Belleten Dergisi'nin mevcut olan sayılarının temin edilmesidir. Gerçi bizde derginin bazı sayılarına Akademi kütüphanesinde ve Gyula Németh Enstitüsü'nden ulaşabiliyorsak da serisi tam değildir. Ayrıca şayet çok rahatsızlık vermeyecekse hangi sayıların alınabileceğini ve onları nereden sipariş etmem gerektiğini Türk Tarih Kurumu'ndan öğrenmenizi rica edeceğim.

Yine bu meyanda öğrenmek istediğim bir konu da son yıllarda İstanbul Üniversitesi'nde hangi kaynak eserlerin basılmış olduğudur. Burada 1946-47 yıllarında iki veya üç tane küçük kaynak kitap kopyasını almıştık ama ondan itibaren bütün irtibatımız sona erdi.

Sizde birkaç yıl önce birkaç cilt halinde tarihi bir çalışmanın basıldığını biliyorum ama ismini bilmiyorum. Bunu sipariş verebilmek için yayınevi adıyla birlikte bana bildirmenizi rica edeceğim.

István Katona'nın Historia Critica adlı eserine gelince, ne yazık ki çok ender bulunan bir kitaptır, hemen bulunması çok zordur. Ama Sizin için o kadar önemliyse sahafları dikkatle takip edeceğim, şayet satılık bulursam Sizin için bir tane alacağım. Bonfini ise günümüzde artık satılmıyor ama savaş zamanı eserin büyük bir kısmını modern bir yayınla bastılar. Bu yayını tamamlamadılar yani Bonfini'nin bütün eserini ihtiva etmiyor. Şayet bu da ilginizi çekerse lütfen yazınız, derhal gönderebilirim.

Editörlüğünü Imre Szentpétery'nin yaptığı, en eski Macar kaynaklarını ihtiva eden Scriptores Rerum Hungaricum adlı iki ciltlik kaynak eserin Sizde mevcut olup olmadığını bilmiyorum. Eğer ihtiyacınız varsa yazınız, derhal gönderirim.

Ayrıca şahsi olarak Sizin veya İstanbul Üniversitesi'nin ihtiyaç duyduğu kitapların listesini bana bildiriniz. İki üniversite arasında kitap değişimi sistematığı tesis etmenin mümkün olacağını düşünüyorum. Bizim yeter sayıda kitap nüshamız olduğu için bunları Size verebiliriz.

Bizde birkaç ay önce basılmış olan savaştan itibaren yazılmış olan Macar tarihinin ilk özeti kitabı olan Macaristan Tarihi adlı üç ciltlik üniversite ders kitabı ilginizi çeker mi bilmiyorum. Eğer çekerse lütfen bildirin derhal göndereyim.

Kendimle ilgili olarak şu dönemde ilişkilerimizi geliştirmemizin zaruri olduğunu yazmak istiyorum. Üniversitede Szentpétery'nin öğrencisi olduğum için tarihin yardımcı bilimleriyle de etkin olarak ilgilendim. Daha sonra Slav filolojisi eğitimi aldım, böylece Bulgar ve Sırp tarihi ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki problemleri öğrendim. Ardından bilimsel olmayan bir görevlendirmeye 1939-43 yılları arasında beş yıl İstanbul'da kaldım. Bu şekilde Türkçeyi iyice öğrendim ve bunun neticesi olarak Türk tarihiyle ilgili ciddi makaleler yazmaya da devam ettim. Geçen on yıl zarfında Macar Bilimler Akademisi Tarih Bilimleri Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştım. Orada Rus ve Sırp tarihiyle de uğraşmam gerekti. Bilimsel çalışmalarımı bu konular çerçevesinde yazdım.

Birkaç ay önce beni Üniversitenin Doğu Avrupa Tarihi Bölümü başkanlığına atadılar, şimdi çalışma yönümü artık kendim belirleyeceğim ve Türk tarihi araştırmalarıma devam etmeyi düşünüyorum. Bu alanda ilk sırada Osmanlı İmparatorluğu döneminde Balkan ülkelerindeki milletlerin iktisadi ve toplumsal tarihi ilgimi çekiyor. Eş zamanlı olarak 1959-60 öğretim yılından itibaren öğrencilerin oldukça ilgisini çekecek olan Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi de vermeye hazırlanıyorum.

Yani bunlar hedeflerim ve bu konuda yardımlarınızı rica ediyorum. Ben de gerek kitap temini gerekse başka bir konuda olsun daima hizmetinizde olacağım.

Kitaplar konusunda Gyula Németh ve Ligeti ile konuşacağım. Kibar bir şekilde talepte bulunma konusunda Hazai'yi de uyaracağım.

László Rásonyi Nagy şimdilerde Akademi kütüphanesinde çalışıyor. Adresi, Budapest, V. Ker. Akademiai utca 2. M. Tud. Ak. Könyvtára.

Ayrıca önemli bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Dominkos Kosáry'nin Bevezetés a magyar történet forrásaiba és irodalmába (Macar Tarihi Kaynaklarına ve Literatürüne Giriş) adlı iki ciltlik eseri (Bp, 1951-54) en önemli Macar kaynakları ve bu konuda yapılmış olan çalışmaların bibliyografik verilerini ihtiva etmektedir. Bunda Size gerekli olan kitapların isimlerini ve verilerini bulabilirsiniz ayrıca Macar tarihi için de değerli bilgiler edinmenizi sağlar. Şayet isterseniz bunu da gönderebilirim.

Böylece mektubumu bitirirken kitaplar ve ayırıbasımlar için bir kez daha teşekkür ediyor cevabınızı bekliyorum.

Derin saygılarımla,

Doç. Dr. József Perényi

Bölüm Başkanı